

PRIOPĆENJE

FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom uporabe podataka obvezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA /YEAR: VII

SARAJEVO, 25. 9. 2013.

BROJ /NUMBER: 8

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U KOLOVOZU 2013. GODINE CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN AUGUST 2013

U 2013. godine opći indeks potrošačkih cijena niži za 0,3%

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u kolovozu 2013. godine u odnosu na srpanj 2013. godine, u prosjeku je niži za 0,3%.

Niže cijene u odjeljcima odjeće i obuće, hrane i bezalkoholnih pića i zdravstva

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u kolovozu 2013. godine u odnosu na srpanj 2013. godine, u prosjeku je zabilježen pad u odjeljcima Obuća i odjeća za 3,3%, Hrana i bezalkoholna pića za 1,1%, Zdravstvo za 0,1%.

Više cijene u odjeljcima stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti, prijevoz

Promatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u kolovozu 2013. godine u odnosu na srpanj 2013. godine, u prosjeku je zabilježen rast razina cijena u odjeljcima Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,7% te Prijevoz za 0,4%.

U ostalim odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u istom razdoblju nisu zabilježene prosječne mjesečne promjene razina cijena

In August 2013 monthly inflation decreased by 0,3%

By divisions of COICOP classification in August 2013 compared to July 2013, prices of products and services covered by Consumer Price Index decreased by 0,3%..

Lower prices in divisions of clothing and footwear, food and non-alcoholic beverages, health

By divisions of COICOP classification in August 2013 compared to July 2013 the price index decreased in division of Clothing and footwear by 3,3% , Food and non-alcoholic beverages by 1,1%, Health by 0,1%.

Higher prices in the division of Housing, water, electricity, gas and other fuels, transport

By divisions of COICOP classification in August 2013 compared to July 2013 the price index increased in divisions of Housing, water, electricity, gas and other fuels by 0,7% and Transport by 0,4%.

In other divisions of COICOP classification, in the same period average price levels remained unchanged

Godišnja deflacija u kolovozu 2013. godine 0,2%

Cijene u kolovozu 2013. u odnosu na kolovoz 2012. godine u prosjeku su niže za 0,2%.

Prosječni pad cijena je zabilježen u odjeljcima Odjeća i obuća za 12,%, Zdravstvo za 1,6%, Prijevoz za 2,1%.

Više cijene na godišnjoj razini zabilježene su u odjeljcima Alkoholna pića i duhan za 6,4%, Obrazovanje za 1,8%, Rekreacija i kultura za 1,4%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 1,2%, Restorani i hoteli za 0,6%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,4%, Komunikacije za 0,3%, Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće za 0,3%.

In August 2013 annual deflation was 0,2%.

The consumer price index in August 2013 compared to August 2012 decreased on average by 0,2%.

The price decreases were recorded in divisions of Clothing and footwear by 12%.

The increase of prices on average, was recorded in divisions of Alcoholic beverages and tobacco by 6,4%, Education by 1,8%, Recreation and culture by 1,4%, Housing, water, electricity, gas and other fuels by 1,2%, , Restaurants and hotels by 0,6%, Food and non-alcoholic beverages by 0,4%, Communications by 0,3%, Furnishings, household equipment and regular maintenance of the house by 0,3%.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u kolovozu 2013. godine
The Consumer Price Index according COICOP classification in August 2013

COICOP	Odjeljak	VIII 2013 VII 2013	VIII 2013 VIII 2012	VIII 2013 XII 2012	I 2013-VIII 2013 I 2012-VIII 2012	IX 2012-VIII 2013 IX 2011-VIII 2012	VIII 2013 Ø2010	Division	COICOP
00	Ukupan indeks	99,7	99,8*	98,6	100,5	101,0	104,8	Total Index	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	98,9	100,4	97,9	101,5	101,8	106,5	Food and non-alcoholic beverages	01
01.1	Hrana	98,8	100,6	97,8	101,9	102,1	106,3	Food	01.1
01.2	Bezalkoholna pića	99,9	98,4	99,0	98,9	99,6	108,0	Non-alcoholic drinks	01.2
02	Alkoholna pića i duhan	100,0	106,4	106,4	106,4	107,5	126,8	Alcoholic beverages and tobacco	02
02.1	Alkoholna pića	99,5	100,4	100,0	101,3	101,3	103,8	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Duhan	100,2	108,4	108,2	108,1	109,8	136,4	Tobacco	02.2
03	Odjeća i obuća	97,7	88,0*	90,0	90,1	91,6	75,9	Clothing and footwear	03
03.1	Odjeća	97,3	90,0*	90,9	91,2	92,5	78,9	Clothing	03.1
03.2	Obuća	98,8	84,2*	87,8	87,5	89,5	69,0	Footwear	03.2
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	100,7	101,2	95,5	101,0	101,1	104,7	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Najamnina	100,0	104,6	100,0	104,6	104,2	104,6	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Održavanje i popravka stana	100,0	100,6	100,5	101,1	101,1	102,1	Maintenance and repair of the dwelling	04.3
04.4	Vodopskrba i različite komunalne usluge	104,0	106,2	105,6	104,0	103,9	118,2	Water supply and miscellaneous services relating to the	04.4
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	100,3	99,9	92,5	99,9	100,3	102,7	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće	100,0	100,3	100,3	100,3	100,3	102,7	Furnishings, household equip. and routine maintenance of the house	05
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	100,2	100,5	100,5	99,7	99,9	101,1	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	05.1
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	99,8	100,2	100,0	100,5	100,6	102,4	Household textiles	05.2
05.3	Kućanski uređaji	100,0	101,0	100,9	101,9	101,7	101,8	Household appliances	05.3
05.4	Stakleno i stolno posuđe	99,7	101,4	101,2	101,0	100,7	101,2	Glassware, tableware and household utensils	05.4
05.5	Alat i oprema za kuću i vrt	100,1	101,1	101,0	101,7	101,8	106,3	Tools and equipment for house and garden	05.5
05.6	Dobra i usluge za redovito održavanje kuće	99,7	99,6	99,7	99,5	99,6	103,6	Goods and services for routine household maintenance	05.6
06	Zdravstvo	99,9	98,4	98,7	98,3	98,7	96,0	Health	06
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	100,0	97,5	98,0	97,5	98,1	94,1	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Zdravstvene usluge, osim bolničkih	99,8	100,5	100,5	100,3	100,2	101,0	Out-patient services	06.2
06.3	Bolničke usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Hospital services	06.3
07	Prijevoz	100,4	97,9	99,5	99,2	100,8	111,2	Transport	07
07.1	Kupovina vozila	100,1	99,8	99,7	100,3	100,4	100,5	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Uporaba prijevoznih sredstava	100,6	96,9	99,2	98,5	100,5	114,6	Operation of personal transport equipment	07.2
07.3	Usluge prijevoza	100,0	100,9	100,7	102,0	103,1	107,8	Transport services	07.3

COICOP	Odjeljak	VIII 2013 VII 2013	VIII 2013 VIII 2012	VIII 2013 XII 2012	I 2013-VIII 2013 I 2012-VIII 2012	IX 2012-VIII 2013 IX 2011-VIII 2012	VIII 2013 Ø2010	Division	COICOP
08	Komunikacije	100,1	100,3	100,4	100,2	100,6	107,3	Communication	08
08.1	Poštanske usluge	105,4	105,4	105,4	100,7	100,5	108,4	Postal services	08.1
08.2	Telefonska i telefaks oprema	99,9	97,0	99,2	96,0	95,4	87,7	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100,0	100,3	100,3	100,3	100,7	107,8	Telephone and telefax services	08.3
09	Rekreacija i kultura	100,1	101,4	101,7	101,1	101,0	103,0	Recreation and culture	09
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	99,7	98,3	99,3	99,6	99,5	96,5	Audio-visual, photographic and information processing equipment	09.1
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i kulturu	100,0	101,1	100,9	100,6	100,5	101,9	Other major durables for recreation and culture	09.2
09.3	Ostali predmeti i oprema za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	100,0	100,4	100,1	100,4	100,3	101,3	Other recreational items and equipment. gardens and pets	09.3
09.4	Usluge rekreacije i kulture	100,3	101,7	101,7	101,9	102,1	105,2	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Novine, knjige i pisaći pribor	100,1	100,8	100,6	100,8	100,6	102,2	Newspapers. books and stationery	09.5
09.6	Paket aranžmani	100,6	117,7	123,7	106,6	103,7	123,0	Package holidays	09.6
10	Obrazovanje	100,0	101,8	100,4	101,6	101,3	101,3	Education	10
10.1	Predškolsko i osnovno obrazovanje	100,0	105,1	102,5	105,1	104,4	106,0	Pre-primary and primary education	10.1
10.4	Univerzitetsko obrazovanje	100,0	101,4	100,0	101,4	101,3	101,4	High school and university education	10.4
10.5	Obrazovanje nedefinirano po razini	100,0	100,0	100,0	99,2	98,5	97,1	Education not definable by level	10.5
11	Restorani i hoteli	100,0	100,6	100,2	100,5	100,6	104,1	Restaurants and hotels	11
11.1	Usluge ishrane	100,0	100,8	100,2	100,8	100,9	103,9	Catering services	11.1
11.2	Usluge smještaja	100,0	99,6	100,1	99,3	99,3	104,7	Accommodation services	11.2
12	Ostala dobra i usluge	100,2	100,0	99,9	100,5	100,7	101,3	Other goods and services	12
12.1	Osobna njega	100,4	100,1	99,9	100,7	101,1	101,3	Personal care	12.1
12.3	Osobni predmeti druge namjene	100,0	99,2	99,1	99,7	100,0	105,8	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Osiguranje	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Insurance	12.5
12.7	Ostale usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,3	102,0	Other services n.e.c.	12.7

*NAPOMENA: Zbog promjene metodologije sukladno preporukama MMF-a, izravno su korigirani podaci u odjeljku 3. „*Odjeća i obuća*“ te neizravno, kroz ponder, ukupan indeks kad je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su neophodne da bi se realnije prikazale promjene razina cijena na koje je utjecala promjena metodologije.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje kućanstva kupuju radi zadovoljenja svojih osobnih potreba na ekonomskoj teritoriju Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena jer se kod njegovog izračuna uzimaju u obzir privremena sniženja cijena sukladno Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Brčko distriktu BiH. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada sukladno kolektivnim ugovorima te mirovina i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona i služi kao temelj za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na temelju reprezentativne liste proizvoda koju u 2013. godini čine 599 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Dobo, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovito se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses. It also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comparison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the representative list of products that in year 2013 consisting of 599 different items. Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Dobo, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviewed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda i njegove COICOP šifre te jedinice mjere koje trebaju promatrati na terenu. Snimatelji na temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod sukladno kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji promatraju na terenu oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda i informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva razdoblja, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno i to u prvom i trećem tjednu u mjesecu
- za sve ostale proizvode cijene se sukladno važećim Europskim regulativama prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu) s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračun indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom kućanstava i na podacima o broju stanovnika.

Temeljni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji kućanstava. Za izračun indeksa potrošačkih cijena od svibnja 2011. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji kućanstava za 2007. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since May 2011, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2007, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different groups of consumer goods and services.

Agregiranje

Izračun indeksa potrošačkih cijena počinje izračunom elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na razini gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregirani indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderiranu aritmetičku sredinu, počevši od indeksa reprezentativnih stavki na razini entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračun indeksa je 2010. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za osobnu potrošnju koji se mogu kupiti. Skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižoj razini agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih razina agregacije nije moguće dodijeliti ponder jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom razdoblju u poređenju sa vrijednošću sa početka tog razdoblja ili iz konkretno definiranog ranijeg razdoblja.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2010.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.

Izdaje i tiska Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Published and printed by: the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo. Zelenih beretki 26. telefon/phone: (33) 911 911. faks/fax: (33) 220 622

Odgovara ravnatelj: Zdenko Milinović
Person responsible: Zdenko Milinović, Director
Priredili: Rubina Ligata i Gorčin Stojanović
Prepared by: Mrs. Rubina Ligata and Mr. Gorčin Stojanović
Lektor: Amra Kapetanović / Lector: Mrs. Amra Kapetanović
Naklada: 100 primjeraka / 100 copies printed

Elektronička pošta / E-mail: bhas@bhas.ba
Internetske stranice / Web site: <http://www.bhas.ba>

Podaci iz ovog priopćenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet
